

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Searümpade kvaliteediklasside täpsemad nõuded ning searümpade nõuetele vastavuse määramise ulatus, meetodid ja kord ning searümpade kvaliteediklasside määramiseks tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (ELÜPS) § 60 lõigete 2 ja 4, komisjoni määruse (EÜ) nr 1249/2008, milles sätestatakse ühenduse looma-, sea- ja lambarümpade klassifitseerimisskaalade ning kõnealuste klassifitseerimisskaalade kohastest hindadest teatamise üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 337, 16.12.2008, lk 3–30), artikli 20 lõike 2, artikli 21 lõike 4 ja artikli 24 lõike 3 alusel ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671–854), artikli 20 punktidega s ja t ning IV lisa punktidega B.II ja B.III.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Põllumajandusministeeriumi põllumajandusturu korraldamise osakonna loomakasvatussaaduste büroo peaspetsialist Ragne Lokk (625 6148; ragne.lokk@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Arvo-Mart Elvisto (625 6151; arvo-mart.elvisto@agri.ee) ja eelnõu toimetab keeleliselt sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523; laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu §-s 1 sätestatakse searümpade kvaliteediklasside nõuded toidukõlblikuks tunnistatud nuumsigade 60 kuni 120 kg kaaluvate searümpade kohta. Kohustus kehtib lihakäitlemisettevõtetele, kus tapetakse aastas keskmiselt üle 200 nuumsea nädalas. Nimetatud volituse annab komisjoni määruse (EÜ) nr 1249/2008 artikli 20 lõike 2 punkt a. Sellise piirmäära kehtestamisel on silmas peetud väikeste lihakäitlemisettevõtete piiratud võimalusi, kuna klassifitseerimine tähendab käitlejatele lisakulutuste tegemist. Põrsaste tootmiseks kasutatud sigu ei klassifitseerita, kuna searümpade tailihasisaldus määratakse objektiivsete kriteeriumide põhjal ning täiskasvanud sugusigadele on seda raske kohaldada ja saadavad andmed ei oleks piisavalt usaldusväärsed.

Tehnilistest tingimustest tulenevalt eraldatakse Eesti lihakäitlemisettevõtetes searümbalt ka esijalad, pea ja saba. Searümpade erinev määratlus liikmesriigiti on lubatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 20 punkti t kohaselt.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse searümpade kvaliteediklasside nõuded, searümpade nõuetele vastavuse määramise ulatus, meetodid ja kord.

Lõikes 1 sätestatakse viitega Euroopa Liidu õigusaktile, määruses kasutatava termini „searümp” tähendus. Lõike 1 sõnastuse kohaselt on searümp Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 IV lisa punktis B.I nimetatud rümp, mis esitatakse ilma keele, harjaste, sõrgade, suguorganite, neerurasva, neerude ja vahelihasete ning millelt on eraldatud pea, esijalad ja saba. .

Lõikes 2 sätestatakse searümpade kvaliteediklassi määramise meetod. Searümpade klassifitseerimisel kasutatakse vastavat mõtteseadet – tailihamõõturit –, mille tüübile vastav valem avaldatakse Veterinaar- ja Toiduameti veebilehel kooskõlas komisjoni määruse (EÜ) nr 1249/2008 artikli 23 lõikega 2.

Lõikes 3 sätestatakse etiketi kasutamine searümbal. Läbipaistvuse ja jälgitavuse tagamiseks märgitakse etiketile searümba tapanumber (käitleja päevaste tapmiste järjekorra number), tapasooja searümba mass, tailihasisaldus protsentides ja selle määramise kuupäev. Etiketide kasutamiseks annab võimaluse ja sätestab tingimused komisjoni määruse (EÜ) nr 1249/2008 artikli 21 lõige 3.

Lõikes 4 jäetakse võimalus jätta searümp etiketiga märgistamata. Selleks annab volituse komisjoni määruse (EÜ) nr 1249/2008 artikli 21 lõige 4. Liikmesriik võib lubada searümpade mittemärgistamist juhul, kui searümpade kohta on andmed kirjas paberdokumendil (nn tapapäeva protokoll). Sellisel juhul peavad searümbad olema identifitseeritud, lüües selleks templiga tapanumbri searümba pinnale. Praktika on näidanud, et searümpasid, mis klassifitseeritakse ja töödeldakse samas ettevõttes, ei ole mõttekas märgistada etiketiga, kuna see toob kaasa lisakulusid.

Lõikes 5 sätestatakse searümpade kvaliteediklasside määramisel lubatud viga. Nimetatud vigade piir kehtestatakse, et tagada komisjoni määruse (EÜ) nr 1249/2008 artikli 11 parem kohaldamine.

Lõikes 6 sätestatakse arvele andmete kandmise nõue. Selle kohaselt peab käitleja märkima loomapidajale adresseeritud arvele või sellele lisatud dokumendile lisaks muule vajalikule teabele iga searümba tapanumbri ning andmed searümba tailihasisalduse ja massi kohta. Arvel või sellele lisatud dokumendil peab olema selgelt kajastatud, kas sellel on märgitud tapasooja searümba mass või mass, mille puhul on arvestatud jahtumiskadu 2%.

Eelnõu §-s 3 kehtestatakse searümpade kvaliteediklasside määramiseks tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord. Searümpade kvaliteediklasse võib määrata ainult isik, kes on saanud sellekohase tunnustuse. Tunnustuse saamiseks võib esitada Veterinaar- ja Toiduametile taotluse kooskõlas ELÜPS § 7 lõikega 1 kirjalikult või elektrooniliselt. Tunnustuse saamiseks peab isik sooritama eksami. Eksami sooritamiseks on vajalik asjakohase koolituse läbimine. Eestis korraldab veiserümpade kvaliteediklassidesse määramise koolitusi Veterinaar- ja Toiduamet. Koolitus koosneb kuni 24-tunnisest põhikoolitusest, kuni 90-tunnisest praktikast lihakäitlemisettevõttes ja sellele järgnevast kuni 16-tunnisest koolitusest ning lõpeb eksamiga. Koolituse koostamisel on arvestatud Eesti senist praktikat ja teiste Euroopa Liidu liikmesriikide kogemust.

Eelnõu §-s 4 tunnistatakse kehtetuks põllumajandusministri 11. mai 2012. a määrus nr 46 „Searümpade kvaliteediklasside täpsemad nõuded ning searümpade nõuetele vastavuse määramise ulatus, meetodid ja kord ning searümpade kvaliteediklasside määramiseks tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord” (RT I, 15.05.2012, 7).

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ettevalmistamisel on lähtunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671–854), ning komisjoni määrusest (EÜ) nr 1249/2008, milles sätestatakse ühenduse looma, sea- ja lambarümpade klassifitseerimisskaalade ning kõnealuste klassifitseerimisskaalade kohastest hindadest teatamise üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 337, 16.12.2008, lk 3–30), tulenevatest nõuetest.

4. Määruse mõjud

Searümpade kvaliteediklasside määramise süsteem tagab seakasvatajatele ühtsed, kindlaks määratud alused rümpade kvaliteedi määramiseks, annab objektiivse ülevaate turul kaubeldava liha kvaliteedist ning aitab paremini korraldada turuhindade kogumist ja võrdlust. Samas peaks searümpade kvaliteediklasside määramine võimaldama õiglasema hinna sarnase kvaliteediga liha eest ja stimuleerima tootma kvaliteetsemat liha, et saada kõrgemat hinda.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruserakendamise eeldatavad tulud

Kvaliteediklasside määramisega tegelevate isikute välja- ja täiendusõpet korraldab Veterinaar- ja Toiduamet talle selleks eraldatud riigieelarve vahenditest. Määruse rakendamisega täiendavaid kulutusi riigieelarve vahenditest ei kaasne.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks ministriumitele õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Kuna ministriumid ei ole Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement” § 7 lõike 4 kohaselt ettenähtud tähtajaks eelnõu kooskõlastanud ega jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu nimetatud määruse § 7 lõike 4 kohaselt kooskõlastatuks. Muudatusettepanekud laekusid Eesti Tõusigade Aretusühistult, kuid nendega polnud võimalik arvestada. Ettepanekud ja nende arvestamata jätmise põhjendused on esitatud seletuskirja lisan.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ants Noot

Kantsler